

УДК 007 : 304 : 08

**ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ НОВИН В ІНТЕРНЕТ-ВИДАННІ
«УКРАЇНСЬКА ПРАВДА»**

**ОСОБЕННОСТИ ОСВЕЩЕНИЯ НОВОСТЕЙ В ИНТЕРНЕТ-ИЗДАНИИ
«УКРАИНСКАЯ ПРАВДА»**

**THE SPECIFIC CHARACTER OF NEWS PRESENTATION IN THE
INTERNET RESOURCE «UKRAINSKAYA PRAVDA»**

Тонкіх Ірина Юріївна

Тонких Ирина Юрьевна

Tonkih Irina Yuriivna

У статті визначаються особливості висвітлення новин в інтернет-виданні «Українська правда», а саме принципи структурної організації новинної інформації на сайті, її жанрово-тематична специфіка, форми інтерактивного зв'язку з читачами.

Ключові слова: *інтернет-ЗМІ, новини, інформаційні жанри, гіперпосилання, інтерактивність*

В статье определяются особенности освещения новостей в интернет-издании «Украинская правда», а именно принципы структурной организации новостной информации на сайте, ее жанрово-тематическая специфика, формы интерактивной связи с читателями.

Ключевые слова: *интернет-СМИ, новости, информационные жанры, гиперссылки, интерактивность.*

In the article the author determines the specific character of news presentation in the internet resource «Ukrainskaya Pravda»: principles of structural organization of the news information, its genre and theme specificity, forms of interactive connection with the reader.

Key words: *internet media, news, informational genres, hyperlinks, interactivity.*

Останнім часом інтернет перетворився на основний канал поширення новин, випереджаючи традиційні ЗМІ у швидкості реагування на події, оперативності викладу новин, інтерактивності, зручності використання, мультимедійності. Онлайнові видання набувають все більшої популярності серед читачів, оскільки надають їм можливість не тільки швидко ознайомитись із великим обсягом нової інформації, а й взяти участь в обговоренні найважливіших подій. Тому на сьогодні особливої актуальності набуває вивчення закономірностей функціонування новин в інтернет-виданнях.

Дослідженням інтернет-журналістики займається значна кількість науковців: Дж. Гол [5], Р. Крейг [11], Б. Потятиник [16], О. Калмиков та Л. Коханова [9], М. Лукіна [14], І. Кірія [10], О. Васіна [4], І. Артамонова [2] тощо. Проте сучасному журналістичкознавству бракує ґрунтовних робіт, присвячених проблемі функціонування новин в українських інтернет-ЗМІ.

Мета дослідження – визначити основні принципи й особливості висвітлення новин в інтернет-виданні «Українська правда».

Основні правила подання новинної інформації у ЗМІ – оперативність, новизна, об'єктивність, релевантність, достовірність тощо – актуальні і для мережевих ЗМІ, проте останні мають свою специфіку, що визначає особливості функціонування новин в інтернет-просторі. Насамперед, поява онлайнових ЗМІ спричинила зростання ролі оперативності як основної вимоги до нової інформації.

Кожного дня на сайті «Української правди» з'являється близько сімдесяти новин, цей розділ видання оновлюється раз на десять-п'ятнадцять хвилин. Велика кількість матеріалів, з одного боку, інформаційно перевантажує читача, з іншого – максимально демократизує систему інформування, тому що читач отримує набагато більше можливостей для вільного вибору, ніж у традиційних ЗМІ. Із значної кількості запропонованих матеріалів він може самостійно обрати ті, що його цікавлять, при цьому йому не доводиться переглядати увесь випуск, як у випадку з теленовинами або переглядати всю інформацію, щоб знайти потрібну, як у газетах. Окрім того, гіпертекстова

організація матеріалів дозволяє йому отримати максимально повну картину події – за гіперпосиланнями він може перейти на інші сторінки видання з публікаціями на ту ж тему або навіть звернутися до новин інших інтернет-ЗМІ, щоб дізнатися деталі і подробиці або ознайомитися з іншою точкою зору.

Заголовки найбільш важливих новин виділено жирним шрифтом, червоним кольором або великими буквами – це максимально спрощує користувачеві процес відбору і читання інформації в онлайн-виданні, оскільки подібна «ієрархія» новин допомагає читачу одразу зорієнтуватися у великій кількості матеріалів. Різноманітні засоби привернення уваги актуальні і в тому сенсі, що користувач інтернет-видання не читає, а «сканує» сторінку, обираючи тексти для прочитання.

У більшості випадків новини в інтернет-виданнях мають вигляд гіпертекстових заголовків-анонсів, які ведуть до повного тексту. Таку стратегію використовує й інтернет-видання «Українська правда», яке на головній сторінці й у рубриці «Новини» публікує заголовки заміток, з повним текстом яких можна ознайомитися, перейшовши за гіперпосиланням на окрему сторінку.

Заголовки новин розташовані у хронологічному порядку, із зазначенням дати і часу опублікування. Якщо виникає необхідність переробити вже опубліковані новини, поруч із заголовком з'являється маркер «оновлено» або «доповнено» із зазначенням часу, при цьому новина залишається на тому ж місці у списку, де була і до того. У такий спосіб, найсвіжіші новини читач може побачити у верхньому лівому куті сторінки, одразу після назви видання та тематичних рубрик. Найбільш актуальну інформацію останніх декількох днів виділено в окремий підрозділ «Картина дня», і тут поруч із заголовками можна побачити також фотографії і кількість читацьких коментарів.

Таке розташування новин обумовлене і специфікою сприйняття інформації з екрану монітора: читач не може одразу побачити всю сторінку, оскільки вона набагато більша за розміри екрану, проте найбільш важливу інформацію він бачить одразу – у верхньому лівому куті та у центрі.

Значно полегшує пошук необхідної інформації наявність архіву за останні одинадцять років, логічно структурованого за хронологією: тут можна передивитися новини, інтерв'ю, статті, блоги, скориставшись системою пошуку або за конкретною датою, або за тематичним принципом. Також «Українська правда» пропонує послугу «RSS-стрічка» – розсилка новин за підпискою.

Інтернет-новини мають власні, специфічні особливості структурної організації, що відрізняють їх від новин у традиційних видах ЗМІ. Насамперед, це виняткове значення заголовків, їх багатофункціональність та інформаційна насиченість. Саме заголовкам новинних повідомлень відведена важлива роль «айстопера», оскільки час, проведений користувачем на сайті певного ЗМІ, залежить від того, чи зацікавили його заголовки останніх новин.

Основний текст повідомлення в інтернет-виданні, на відміну від друкованих ЗМІ, подається окремо від заголовка – для того, щоб прочитати весь текст, потрібно перейти за гіперпосиланням на іншу сторінку. Тому заголовки інтернет-новин мають підвищену інформаційну насиченість і, як правило, становлять самостійні завершені короткі повідомлення-хроніки, або «жорсткі новини»: «Пірати звільнили «Аріану» після 8 місяців полону» (10 грудня 2009 р.), «Суд заборонив проводити акції протесту під приїзд Медведєва» (15 травня 2010 р.), «Помічницю судді, яка розчавила матір трьох дітей, звільнили по амністії» (25 листопада 2011 р.), «Путіна офіційно висунули в президенти» (27 листопада 2011 р.).

У новинних повідомленнях інтернет-видання «Українська правда» журналісти використовують різні типи заголовків, але переважають інформаційні і констатуючо-описові: «Під завалами у Празі знайшли 4 загиблих» (04 жовтня 2009 р.), «Депутат Януковича програв вибори за посаду судді від України» (27 квітня 2010 р.), «Українські дипломати звинуватили Тимошенко в недобросовісній рекламі» (08 лютого 2011 р.), «Річницю революції заборонили святкувати з подачі МВС » (19 листопада 2011 р.) тощо.

Оскільки «Українська правда» позиціонує себе як аналітичний журнал, а більшість публікацій присвячено політичній тематиці, то навіть в

інформаційних повідомленнях часто наявні елементи аналітики. Відповідно часто журналісти використовують проблемні заголовки задля того, щоб акцентувати увагу на невизначеності питання, складності проблеми, неоднозначності певної події політичного або громадського життя. Це, наприклад, заголовки у формі запитання, що нібито пропонують читачу розібратися разом із журналістом у певній проблемі: «ДАІ намагається «повісити» ДТП зі «Швидкою» Януковича на водія таксі?» (23 квітня 2010 р.), «У Донецьку вчительку української школи довели до смерті?», «Регіони, порушуючи закон, збирають інформацію про журналістів?» (12 липня 2011 р.). Знак запитання наприкінці заголовку може також вказувати на те, що це повідомлення – лише версія можливого перебігу подій.

Часто тільки через один інтригуючий або сенсаційний заголовок люди зупиняють свій вибір на тому чи іншому інтернет-виданні. Якщо у газеті читач бачить перед собою увесь текст одразу, то в інтернет-виданні – лише анонси, і якщо такий анонс його не зацікавить, він не буде читати далі. Тому іноді журналісти «Української правди» використовують рекламно-інтригуючі заголовки, що мають ефект несподіваності, сенсаційності.

Заголовки мережевих ЗМІ взагалі більш сенсаційні і «галасливі», ніж у пресі: «Герман хоче бути схожою на дружину Януковича» (10 жовтня 2009 р.), «Тимошенко чкурнула до Єрусалиму на свої «кровні». Каятись...» (17 жовтня 2009 р.), «Побачення Путіна і Тимошенко призначено» (21 жовтня 2009 р.), «Ющенко думає, що Тимошенко робить з українців «лохів» (12 грудня 2009 р.), «Янукович дасть Тимошенко кілька тижнів життя?» (17 січня 2010 р.) тощо.

Як правило, текст подальшої публікації не відповідає сенсаційному змісту заголовку. Так, наприклад, під заголовком «Янукович чекає на «самогубство» Тимошенко» опубліковано матеріал, у якому наведено слова В. Януковича про те, що Ю. Тимошенко не має перспектив у якості прем'єр-міністра і ймовірно добровільно подасть у відставку, зокрема: «На мій погляд, Тимошенко вже зрозуміла, що у неї немає ніяких перспектив працювати прем'єром. Мені здається, що вона зробить цей крок самостійно», – зазначив Янукович» [22].

Навмисне перекручення слів привертає увагу читачів, але спотворює зміст повідомлення, що є порушенням професійних норм журналістської етики.

Головний редактор видання «Українська правда» О. Притула так пояснює необхідність використання рекламно-інтригуючих і сенсаційних заголовків: «У газеті увесь текст – перед вами, ви можете просто зачепити оком знайоме й актуальне для вас слово і прочитаєте статтю. А ось у нас другого шансу не існує – ви або клікнете на матеріал, якщо заголовок здасться вам достатньо цікавим, або ж оминете матеріал своєю увагою. І ми втратимо читача» [1].

Утім, слід зазначити, що рекламно-інтригуючі, надмірно сенсаційні заголовки становлять незначний відсоток у публікаціях «Української правди» порівняно з нейтральними інформаційними та констатуючо-описовими заголовками (біля 5 %).

Інформаційні повідомлення «Української правди» мають типову структуру: новини подаються за принципом «перевернутої піраміди» – спочатку найсуттєвіша інформація, потім деталі. У тексті, як правило, наявні цитати – коментарі свідків події або компетентних осіб, наприкінці наводяться відомості про героя публікації та актуалізується зміст попередніх повідомлень на ту саму тему. Саме за таким принципом побудовано тексти більшості новин.

На сайті «Української правди» наявні як гіперпосилання, що відсилають від заголовків до повного тексту новин, так і внутрішньотекстові посилання, які переадресовують на сторінки з архівними матеріалами та розширюють смисловий контекст повідомлення. Поруч із повним текстом повідомлення розміщено заголовки-гіперпосилання інших новин на схожу тему. Це значно розширює смисловий контекст повідомлення, спрощує пошукову роботу користувача, а також сприяє «юзабіліті» – легкості та зручності використання елементів навігації сайтом.

Не всі новини, які публікуються в «Українській правді», містять оригінальний контент, тобто іноді вони передруковуються з інших видань або сайтів. У цьому разі наприкінці матеріалу наводиться гіперпосилання з назвою видання-першоджерела, за яким читач може перейти на сторінку цього сайту і

передивитися оригінал повідомлення. Наприклад, після замітки під заголовком «Янукович: ЄврАзЕС – не наша гра» наявне гіперпосилання на сайт агентства «Інтерфакс-Україна» [21].

При цьому текст запозиченого повідомлення, як правило, наводиться без суттєвих змін, а заголовок переробляється у відповідності до стилю «Української правди». Слід зазначити, що наявність посилань на першоджерело та можливість гіпертекстового зв'язку з ним свідчить про високий рівень професіоналізму журналістів «Української правди», а рівень якості першоджерел – про те, що читачі можуть довіряти публікаціям цього видання.

«Українська правда» – інформаційно-аналітичне видання, більшість публікацій якого присвячено політичному та суспільно-громадському життю України. Журналісти «Української правди» завжди намагаються подавати критичну оцінку діям політиків. При цьому представники діючого уряду, як правило, отримують більше критики у свою адресу, ніж опозиційні сили. Так, наприклад, оцінка дій Ю. Тимошенко у 2009 р. мала набагато більш негативний характер, ніж у 2011 р.

Публікації на економічну тематику можна передивитися в окремому виданні «Економічна правда», інформацію про культурно-історичне минуле і сьогодення України – в «Історичній правді», проте головна сторінка презентує розділ «Політика» із зазначенням найбільш важливих і актуальних тем. Наприклад, у випуску від 18 грудня 2011 р. як спеціальні теми позначені такі: «Вибори до ВР-2012» та «Справа Тимошенко» [19].

Як правило, гіперпосилання-новини деталізують фактологічні замітки – інформації про події, які вже відбулися, але також зустрічаються і вірогідні та превентивні –наприклад, про початок виборчої кампанії, про майбутні вибори, про можливість перегляду результатів виборів. Відповідно за змістовою домінантою переважають такі типи заміток, як подієві та замітки-анонси.

Фактологічні (або подієві) замітки констатують події, які щойно сталися у галузі політичного та суспільно-громадського життя України та світу, наприклад: «Соратник Луценка став головним міліціонером Криму» (19 серпня

2009 р.), «Колишні соратники Мороза пішли до Симоненка» (10 жовтня 2009 р.), «В Одеській області загорівся потяг» (14 березня 2010 р.), «Янукович залишив без посад двох дипломатів» (11 травня 2010 р.), «В аеропорту Москви розбився Ту-154. Загинули 2 людини» (04 грудня 2010 р.), «Викид радіації стався ще на одній японській АЕС», «Невідомі та «свободівці» влаштували стрілянину у Львові» (09 травня 2011 р.) тощо.

Часто повідомлення з'являються у той момент, коли подія ще триває – це прерогатива саме онлайн-видань, які за своєю оперативністю значно випереджають традиційні ЗМІ. Так, наприклад, під час пожежі в Луцьку 4 грудня 2011 р. «Українська правда» опублікувала про цю подію таку замітку: «У Луцьку горить центральний універмаг. Як передає кореспондент УНІАН, на місці події працюють пожежники, правоохоронці та медики. Людей з будівлі евакуювали, призупинили потік транспорту біля ЦУМу. Поки що вогонь приборкати не вдалося. З вікон йде сильний дим» [18].

Якщо існує потреба подати більш детальну інформацію, журналісти використовують або розширені замітки, або розгорнуті репортажі та звіти. На відміну від замітки, яка, наприклад, про збори політичної партії чи руху повідомляє лише, де і коли вони відбулися, звіт оперативно і дуже детально розповідає про цю подію, із цитуванням слів головних діючих осіб.

Найбільш часто у повідомленні політичних новин України в онлайн-виданні «Українська правда» використовуються хронікальні тематичні звіти. Такими, наприклад, є звіти під заголовками: «Регіони» вже готують «помаранчевим» тюрми» (21 листопада 2009 р.), «Турчинов не хоче ставати Черновецьким», (10 січня 2010 р.), «У Партії регіонів пояснили, які вони соціал-демократи» (19 жовтня 2010 р.), «Порошенко пояснив, куди ділися гречка та борошно» (25 лютого 2011 р.), «Нашій Україні» треба визначитися з Ющенком» (15 липня 2011 р.) тощо. Така форма звіту дозволяє у лаконічній формі повідомити інформацію на певну тему, що має цінність новини у галузі політичного життя і може бути представлена у стрічці коротких новин-гіперпосилань.

Велика кількість звітів на сайті видання з'являється у періоди, найбільш насичені політичними подіями, наприклад, під час передвиборної агітації восени 2009 р. Тоді «Українська правда» найбільшу кількість звітів присвятила висвітленню прес-конференцій, які проводилися різними політичними силами. Найбільша кількість матеріалів – тематичні звіти. У них зосереджується увага на одному-двох основних моментах, що обговорювались під час прес-конференцій.

Одній прес-конференції можуть бути присвячені два-три тематичних звіти, у кожному з яких увага акцентується лише на одній проблемі: «Литвин каже, що грошей в країні немає», «Литвин зрозумів, що вибори треба, щоб поділити землю», «Литвин поскаржився на зомбування, негатив і тіньові гроші» (28 жовтня 2009 р.); «Партія регіонів не хоче мати справи з «боягузом» Тігіпком», «Янукович облаштував Межигір'я за державні гроші?» (25 листопада 2009 р.). Така подача матеріалу видається дуже вдалою, оскільки сприяє легшому його сприйняттю – один довгий детальний звіт читачі навряд чи б дочитали до кінця, а декілька коротких тематичних звітів дозволяють зосередити увагу на всіх важливих моментах зустрічі.

Інтернет-видання «Українська правда» під час президентської кампанії 2009-2010 рр. також регулярно публікувало репортажі власного виробництва про найважливіші події політичного життя. Такими є репортажі про процедуру висунення кандидатів у президенти: «Віктора Януковича провели в останній політичний бій» [13], «Юлія Тимошенко озброїлася ностальгією за майданом» [15], «Віктор Ющенко провів психотерапію серед своїх прихильників» [12].

У репортажах «Української правди» зазвичай не використовуються відеозображення, проте дуже багато фотографій, які іноді більш красномовні, ніж коментарі до них. Численні світлини, які могли б становити самостійний фоторепортаж, супроводжуються влучними підписами: «Святослав Піскун хвалиться Яну Табачнику, як він себе увіковічив у Рембрандті», «Василь Цушко після двох років життя в підпіллі знайшовся у команді Януковича» [13]; «Людмила Денисова вдягла на майдан «брюлики». Скромно і зі смаком» [15].

Однією з головних ознак, що визначають специфіку інтернет-журналістики, є інтерактивність – діалогічність, наявність зворотного зв'язку між автором і аудиторією. На сайті «Української правди» використовуються майже всі існуючі на сьогодні форми інтерактивного зв'язку: коментарі, опитування, блоги, форум, чати, електронна пошта, RSS-розсилка. Проте саме у висвітленні новин найбільшу роль відіграють коментарі, оскільки вони, по-перше, розширюють змістовий контекст повідомлення, по-друге, надають користувачам можливість долучитися до дискусії, по-третє, дозволяють журналісту сформулювати уявлення про реальний стан громадської думки з певних питань, по-четверте, автоматично визначають рейтинг, актуальність і резонансність новини.

Для того, щоб додавати коментарі, читачеві потрібно авторизуватись. «Українська правда» має власні правила коментування, головне з них можна побачити на будь-якій сторінці з інформаційним повідомленням: «Коментатори, які допускать у своїх коментарях образи щодо інших учасників дискусії, будуть забанені модератором без додаткових попереджень та пояснень» [7].

Головна проблема, пов'язана з читацькими коментарями, породжена їхньою анонімністю, – проблема етико-правової відповідальності видання за зміст коментарів. Головний редактор інтернет-видання «Українська правда» О. Притула звертає увагу на неетичну поведінку користувачів і у спеціальній публікації, присвяченій цій темі, закликає читачів до конструктивної критики у коментарях: «Увы – к моему огромному сожалению, комментарии под статьями и новостями порой превращаются в перепалку с матами, на тему, которая вообще не имеет отношения к обсуждаемому тексту» [3].

Так, наприклад, замість змістовної дискусії стосовно мітингів чорнобильців, читачі взялися лаятись і ображати своїх опонентів з приводу їхніх політичних переконань: «Ну шо лохорат класне вам при владі бандитів...?», «Ментура Донеччини намагається завести карні справи на керівників акції в Донецьку. Не відають, що роблять. Банду – геть!» [7].

Відсутність цензури, свобода слова і складність модерування читацьких публікацій в інтернет-ЗМІ дуже часто обертаються на зловживання цими перевагами. Замість аналізу проблеми в коментарях розпалюються політичні й етнічні суперечки, замість підтримки ідеї єдності українських земель провокуються конфлікти між східною і західною Україною. Наприклад, замітка про заборону вивішувати червоні прапори на державні свята в Івано-Франківську, опублікована 14 квітня 2011 р., викликала серед читачів суперечку, яка не стосувалася теми публікації: «Недобиті послідовники нацистів – нацисти-українофоби демонструють свою фашистську ідеологію навіть на українських ресурсах»; «У вас завжди так – хто не свідомит і не носить шаровари з вишиванкою при пересуванні отарою – не адекватні» [8].

Окрім того, що читацьким коментарям, як правило, не вистачає аналітичності та логічності викладу, можливість коментування дуже часто використовують певні політичні сили з PR-метою. Так, наприклад, «Українська правда» провела власне розслідування і довела, що представники партії Ю. Тимошенко під різними нік-неймами залишали коментарі агітаційного змісту на кшталт: «vov_t _ : читаючи ці коментарі, лишній раз впевнююсь, що Тимошенко – найадекватніший політик!»; «gorodny _ : Все у нас є. І демократія, і закони. Але нема кому їх дотримуватись. Несплати податків, прогули депутатів на роботі, бездіяльність чиновників. І ви скажете, що окрім Тимошенко в даній ситуації хтось може навести порядок?» [17].

Замасковані під «народні» висловлювання, такі коментарі можуть створити хибне враження про реальний стан громадської думки. Тому цілком логічною вважається жорстка політика модерації коментарів, запроваджена в «Українській правді» – тенденційні або просто неетичні коментарі модератор видаляє.

Середня кількість читацьких коментарів до новин в «Українській правді» – від 10 до 30, проте найбільш актуальні публікації, особливо у період найбільшої політичної активності аудиторії – наприклад, напередодні президентських виборів 2010 р., можуть викликати значно більшу кількість

читацьких відгуків. Так, наприклад, замітка «Ющенко думає, що Тимошенко робить з українців «лохів» від 12 грудня 2009 р. спровокувала дискусію у 151 коментар [20], а публікація про перемогу В. Януковича на виборах за результатами екзит-полів від 17 січня 2010 р. назбирала 235 коментарів [6].

Отже, особливості висвітлення новин на сайті «Української правди» відбивають загальні тенденції розвитку інформаційної інтернет-журналістики, а саме: підвищення ролі оперативності як однієї з головних переваг онлайнових ЗМІ, тяжіння до поєднання інформування та розважальності («інфотейнмент»), що відбивають заголовки повідомлень, поліфункціональність заголовків, які одночасно використовують і в ролі самостійних «жорстких» новин, і в ролі гіперпосилань, за якими можна перейти до повного тексту повідомлення.

Серед усіх форм інтерактивного зв'язку особливу роль на сайті відіграють читацькі коментарі, оскільки саме за їх кількістю можна визначити рейтинг публікації та оцінити її актуальність. Проте модерація коментарів має бути більш жорсткою, оскільки читачі у своїх постах часто порушують морально-етичні норми.

Оскільки однією з головних проблем функціонування інтернет-новин є порушення норм професійної журналістської етики, перспективою подальших досліджень може стати порівняння читацького і журналістського контенту новин в онлайнових ЗМІ, зіставний аналіз специфіки висвітлення новин у якісних і масових інтернет-виданнях.

Література

1. Алена Притула : «Пока никак не могу решиться взять интервью у Кучмы» [Електронний ресурс] // Телекритика. – 2008. – 13 лютого. – Режим доступу: <http://www.telekritika.ua/lyudi/2008-02-13/36478>
2. Артамонова І. М. Системні характеристики онлайнових та офлайн-ЗМІ / І. М. Артамонова // Вісник СумДУ. – 2008. – № 1. – С. 181–188. – (Серія «Філологія»).

3. Блог Олени Притули [Електронний ресурс] // Українська правда. – Режим доступу: <http://blogs.pravda.com.ua/authors/prytula/>

4. Васіна О. В. Трансформація явища інтертекстуальності в Інтернет-новинах / О. В. Васіна // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна №874. – 2009. – Вип. 1. – С. 14–19. – (Серія «Соціальні комунікації»).

5. Гол Дж. Онлайнова журналістика / Джим Гол ; [пер. з англ. К. Булкін]. – К. : «К.І.С.», 2005. – 344 с.

6. Дані екзит-полів: Янукович переміг [Електронний ресурс] // Українська правда. – 2010. – 17 січня. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2010/01/17/4628645/>

7. Донецьких чорнобильців «видавляють» з наметів штрафами і погрозами [Електронний ресурс] // Українська правда. – 2011. – 10 грудня. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/news/2011/12/10/6827896/>

8. Івано-Франківськ заборонив червоні прапори [Електронний ресурс] // Українська правда. – 2011. – 14 квітня. – Режим доступу: http://www.pravda.com.ua/news/2011/04/14/6108909/view_comments/

9. Калмыков А. А., Коханова Л. А. Интернет-журналистика : Учебное пособие / А. А. Калмыков, Л. А. Коханова. – М. : Юнити-Дана, 2005. – 383 с. – (Серия «Медиаобразование»).

10. Кирия И. Мультимедиа и новые принципы новостей // Журналистика и конвергенция : почему и как традиционные СМИ превращаются в мультимедийные / Под. ред. А.Г. Качкаевой / И. Кирия. – М. : без у/и, 2010. – С. 30–47.

11. Крейг Р. Интернет-журналистика / Р. Крейг. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 323 с.

12. Лещенко С. Віктор Ющенко провів психотерапію серед своїх прихильників [Електронний ресурс] / С. Лещенко // Українська правда. – 2009. – 24 листопада. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2009/11/24/4334694/>

13.Лещенко С., Ніколаєнко Т. Віктора Януковича провели в останній політичний бій [Електронний ресурс] / С. Лещенко // Українська правда. – 2009. – 25 жовтня. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2009/10/25/4264375/>

14.Лукина М. М., Фомичева И. Д. СМИ в пространстве Интернет / М. М. Лукина, И. Д. Фомичева. – М. : Изд-во МГУ им. М.В. Ломоносова, 2005. – 87 с.

15.Ніколаєнко Т., Найєм М., Лещенко С. Юлія Тимошенко озброїлася ностальгією за майданом [Електронний ресурс] // Українська правда. – 2009. – 26 листопада. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2009/10/26/4265735/>

16.Потятиник Б. В. Інтернет-журналістика : навчальний посібник / Б. В. Потятиник. – Львів : ПАІС, 2010. – 244 с.

17.Про кризу та цінності в Україні [Електронний ресурс] // Українська правда. 2009. – 21 липня. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2009/07/21/4106294/>

18.У Луцьку горить центральний універмаг [Електронний ресурс] // Українська правда. – 2011. – 04 грудня. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/news/2011/12/4/6811606/>

19.Українська правда [Електронний ресурс]. – 2011. – 18 грудня. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/>

20.Ющенко думає, що Тимошенко робить з українців «лохів» [Електронний ресурс] // Українська правда. – 2009. – 12 грудня. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/news/2009/12/12/4534132/>

21.Янукович: ЄврАзЕС – не наша гра [Електронний ресурс] // Українська правда. – 2011. – 01 грудня. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/news/2011/12/1/6805500/>

22.Янукович чекає на «самогубство» Тимошенко [Електронний ресурс] // Українська правда. – 2010. – 21 лютого. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/news/2010/02/21/4796455/>